МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Науково-дослідна лабораторія педагогічної компетентності
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

# АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА: ТЕОРІЯ, ІСТОРІЯ, ПРАКТИКА

Електронний збірник матеріалів
XIV Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
(Умань, 23 листопада 2023 р.)

Умань
2023

УДК 378.018.8:373.5.011.3-051(06)
А43

**Головний редактор:**

*Бойченко В. В.*, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач науково-дослідної лабораторії педагогічної компетентності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

**Редакційна колегія:**

*Бялик О. В.*, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

*Кравченко О. О.*, доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

*Ткачук Л. В*., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

*Мартинюк В. В.,* кандидат педагогічних наук, викладач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

*Рекомендовано до друку вченою радою*
*факультету соціальної та психологічної освіти*
*Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*
*(протокол №7 від 29.11.2023 р.)*

**Актуальні** проблеми підготовки сучасного педагога: теорія, історія, практика
А43 [Електронний ресурс] : зб. матеріалів XIV Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Умань, 23 листоп. 2023 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Наук.-дослід. лаб. пед. компетентності Уманського держ. пед. ун-ту імені Павла Тичини [та ін.] ; [голов. ред. В. В. Бойченко ; редкол.: О. В. Бялик, О. О. Кравченко, Л. В. Ткачук, В. В. Мартинюк]. – Умань, 2023. 318 с. Режим доступу: https://fspo.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/03/organized-1.pdf – Назва з екрану.

До збірника увійшли матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції «Актуальні проблеми підготовки сучасного педагога: теорія, історія, практика», яка була проведена кафедрою педагогіки та освітнього менеджменту і науково-дослідною лабораторією педагогічної компетентності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини за участю Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського 23 листопада 2023 року. Основна тематика опублікованих у збірнику статей відповідає напрямам роботи конференції:

– дидактичні та методичні аспекти підготовки майбутнього педагога;
– формування професійної компетентності в умовах освітнього середовища закладу вищої освіти;
– формування управлінської культури керівника закладу освіти;
– історія становлення і розвитку вітчизняної та зарубіжної педагогічної освіти;
– формування професійного мислення педагога;
– загальнокультурна парадигма професійної підготовки майбутніх педагогів.

**УДК 378.018.8:373.5.011.3-051(06)**

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2023

**Озерова Людмила**
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТИ – АКТУЛЬНИЙ ТРЕНД ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ……...69
**Підгорний Олександр**
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРИРОДНИЧО-НАУКОВУ КАРТИНИ СВІТУ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ…73
**Прищепа Світлана**
РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ……..76
**Савченко Наталія**
ПРИНЦИПИ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ……..80
**Слюсарев Володимир, Мартинюк Вікторія**
СУЧАСНІ РОЛІ ВЧИТЕЛЯ: ТЬЮТОР, МОДЕРАТОР, КОУЧ, ФАСИЛІТАТОР….84
**Соломаха Світлана**
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ……..88
**Тетерук Роман**
ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ МАГІСТРІВ У ПРОЦЕСІ ЗАГАЛЬНОПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ…….92
**Тітова Любов**
ІКТ-ПІДТРИМКА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ…….97
**Ткачук Лариса**
МОДЕЛЬ ОСВІТИ ДОРОСЛОЇ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ – «НАВЧАННЯ ШИРИНОЮ В ЖИТТЯ»…….101
**Філіпенко Олександр**
ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ФІЗКУЛЬТУРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ……104
**Хомяк Григорій**
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ…….107

***ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ***

**Буяновська Олена**
АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ……111
**Гарбар Світлана**
ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА…….115
**Гордієнко Аліна**
СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ДОСЛІДНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ»……..120
**Дрига Віталій**
ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ……125
**Коляда Наталія, Наталія Поліщук**
ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ……128

**Олександр Підгорний**
*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти*
*спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки*
*Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*

# ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРИРОДНИЧО-НАУКОВУ КАРТИНУ СВІТУ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Уявлення про наукову картину світу, як систему знань і як основу наукового світогляду, мають еволюційний характер й розвиваються у напрямку створення цілісної, системно-синергетичної картини світу. Відповідно й модернізуються підходи щодо відображення цієї наукової тенденції в освітньому середовищі.

Одним із магістральних напрямів реформування шкільної природничої освіти є її інтеграція. Згідно до Концепції Нової Української школи [1] природнича освітня галузь передбачає: в 5-6 класах (адаптивний період) вивчення інтегрованих курсів на вибір, в 7-9 класах окреме вивчення предметів цієї галузі, а старша школа є профільною.

Аналізуючи навчальні програми предметів природничої освітньої галузі [2, 3, 4] можна виокремити одне з основних завдань, яке передбачається кожною навчальною програмою, а це формування в учнів уявлень про природничо-наукову картину світу.

Відповідно для реалізації цього завдання потрібно, щоб такі уявлення були сформовані, на відповідному (вищому) рівні, і в майбутнього вчителя природничих спеціальностей.

Питання формування уявлення про природничо-наукову картину світу у здобувачів вищої педагогічної освіти природничих спеціальностей надзвичайно важливе, адже, сучасна освіта вимагає вчителів, які мають широкий кругозір, що дозволяє вчителям стати більш компетентними фахівцями. Вони повинні орієнтуватися в сучасних наукових тенденціях, адже вчитель, який має

особливу цікавість та глибоке розуміння природничих наук, може сприяти формуванню в учнів позитивного ставлення до їх вивчення, може проводити інтегровані уроки, формуючи таким чином в учнів більш цілісне уявлення про природничо-наукову картину світу.

Сам процес формування уявлень про природничо-наукову картину світу вимагає систематичного та цілеспрямованого підходу. Ми виокремили основні етапи при підготовці майбутніх учителів природничих спеціальностей для успішного формування уявлень про природничо-наукову картину світу:

*Освоєння основоположних теорій, понять і термінів.* Студенти повинні ознайомитися з основними поняттями в галузі природничих наук. Це включає в себе терміни, які описують ключові концепції біології, хімії, фізики та інших природничих наук.

*Лабораторні роботи.* Виконання лабораторних робіт дозволяє студентам самостійно вивчати явища, проводити експерименти та аналізувати отримані результати. Це сприяє розвитку навичок спостереження, вимірювання та обробки даних.

*Практичні заняття.* Залучення студентів до практичних вправ та ситуацій дозволяє їм застосовувати теоретичні знання на практиці. Це може включати в себе вивчення кейсів, розв'язання різнотипних задач, використання наукових методів та ін.

*Участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах, тощо.* Участь у наукових заходах дозволяє студентам ділитися своїми власними дослідженнями, вивчати роботи інших науковців та встановлювати зв'язки між різними аспектами природничих наук.

*Педагогічна практика.* Педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти дозволяє студентам отримати власний практичний досвід.

*Вивчення міждисциплінарних зав'язків.* Формування уявлень про природничо-наукову картину світу передбачає розуміння взаємозв'язків між різними галузями науки. Тобто здобувачу освіти слід розглядати уявлення про

природничо-наукову картину світу у їх цілісності, яка проваляється на різних рівнях.

Ці етапи взаємодіють між собою, утворюючи комплексний підхід до формування уявлень про природничо-наукову картину світу у здобувачів освіти.

Отже, формування уявлень про природничо-наукову картину світу у майбутніх учителів природничих спеціальностей є важливою складовою їхньої професійної та фахової підготовки, що буде позитивно в пливати на якість навчання в закладах загальної середньої освіти.

**Список використаних джерел:**

1. Концепція «Нова українська школа». URL: https://cutt.ly/awIcLr6t (дата звернення: 17.11.2023).
2. Модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Пізнаємо природу. 5-6 класи» (авт. Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.), рекомендована Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795. URL: https://cutt.ly/pwIcKCXj (дата звернення: 18.11.2023).
3. Модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Фізика. 7-9 класи» (авт. Максимович та ін.), рекомендована Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2023 № 184. URL: https://cutt.ly/0wIcZ3Ca (дата звернення: 18.11.2023).
4. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Природничі науки. 10-11 класи» (авт. Засєкіна Т.М. та ін.), затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від № 1407 від 23.10.2017 р. URL: https://cutt.ly/swIcX6lR (дата звернення: 18.11.2023).

**Науковий керівник:**
доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, Мартинюк Михайло Тадейович

професійними цілями, посилюється мотивація кожного студента до навчання. На етапі реалізації поставленої мети пропонуємо використовувати десятибальну шкалу самооцінювання. Тут варто використати такі питання: де ти зараз знаходишся за шкалою від 1 до 10? Опиши, будь ласка, детальніше. А якщо зрушити на один бал вище, в чому буде різниця? А якщо ще на один бал? І так, поки не дійдете до 10. У підсумку - покроковий план досягнення 10. Для етапу завершення (рефлексії) радимо такі питання: як ти зрозумієш, що досяг мети? які найважливіші кроки для досягнення поставленої мети? скільки часу займав кожний крок? які найперші, найлегші кроки потрібні були, щоб почати рухатися до результату? На етапі рефлексії студенти усвідомлюють, що поставлена мета досягнута, все, що було заплановано - виконано.

**Список використаних джерел:**

1. Горук Н. М. Коучинг як ефективна технологія формування самоосвітньої компетентності студентів. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2015. № 11. С. 99-104.

2. Пометун О. І. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. Режим доступу : http://pedagogika.ucoz. ua/knygy/Suchasnyj_ urok.pdf.

**Наукове видання**

# АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА: ТЕОРІЯ, ІСТОРІЯ, ПРАКТИКА

**Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції**

*Видається в авторській редакції*